

Звіяні вітрами

(Початок у № 41-42 від 22.05. 2021 - 49-50 від 19.06.2021)

Голосний Петренко висловився так: «Петро Михайлович Сочинський був не лікарем, а батьком для селян. Мені також відомо, що він виїхав від нас без нічого, а причиною тому, звичайно, його цілковита безкорисливість по відношенню до селян - головних його пацієнтів».

Після цього Сочинський поїхав працювати поближче до губернського міста Катеринослава. У 1902 році він – повітовий лікар і директор Олександрівського дитячого притулку у м. Новомосковськ. Проживав на Гетьманській вулиці у власному будинку поруч з земською управою. 30 жовтня 1902 у нього народився син Валентин. В метричному запису вказано, що мати новонародженого – дворянка Наталя Дмитрівна, а хрещена – дворянка Людмила Дмитрівна Баженова, напевно що її сестра. І дійсно поручник Баженов Дмитро Васильович колись володів землями в с. Петровське – Вечірній Кут.

А в 1905 році Сочинський у листах до Яворницького повідомляв про розкопки кургану на станції Вечірній Кут Верхньодніпровського повіту, де знайшли людське поховання. Дружина поручника Баженова Надія Гнатівна у 1882 р. володіла маєтком площею 43 дес. біля с. Івано-Федосєєвське Ордо-Василівської волості, придбанім у 1869 р. Наразі це село не існує. Ймовірно Надія Гнатівна - дочка Гната Андрійовича Кузьмицького. Родове гніздо Кузьмицьких – село Лозуватка Олександрійського повіту, що в 9 км. від ст. Грекувата. Згадаємо, як Кузьмицькі відмовилися голосувати за Сочинського через родинні зв'язки. У 1894 році штатним контролером Губернського акцизного управління був дворянин Павло Дмитрович Баженов, напевно швагер Петра Михайловича.

Хресними батьками Валентина Сочинського записані також Іван Миколайович Харін, Микола Йосипович Мрозовський та Юлія Сергіївна Леонтьєва. Якщо Харін і Мрозовський спеціально приїхали у Новомосковськ на хрестини, то це свідчить про дружні, а може і родинні між ними стосунки.

Катеринославське реальне училище

Петро Михайлович товаришував з Дмитром Яворницьким, активно допомагав йому збирати старожитності для музею. У 1910 році він придбав у Катеринославі будинок на вулиці Козацька, 20 і працював старшим по Катеринославській губернії повітовим лікарем у ранзі статського радника. Одноповерховий будинок на розі вулиць Старокозацької і Короленка, в якому він мешкав, на жаль, не зберігся.

Помер Петро Сочинський раптово в 1913 році у віці 58 років. Верхньодніпровська управа повідомила про його смерть на зборах і згадала його як чудову людину, яка принесла чималу користь на посаді земського лікаря Верхньодніпровського повіту. Управа вирішила надіслати вітальну телеграму на ім'я його дружини і обрати поважну депутацію у складі Єраста Костянтиновича Бродського (1851-

?) і Степана Степановича Деконського (1856-?), аби вони поклали вінок на труну покійного. Потім вшанували пам'ять покійного вставанням.

Колись з приводу народження сина Петро Михайлович написав у листі до Дмитра Яворницького: «Можливо народився майбутній відомий археолог?» Та Валентин не став археологом. 26 серпня 1911 він вступив до Катеринославського 1-го реального училища (наразі проспект Яворницького, 36) і навчався там до 8 червня 1918 року. У липні 1919 він звернувся до нотаріуса Сергія Сергійовича Бичихіна (Гімназична, 4), щоб той засвідчив його документи. Бичихін був відомим Катеринославі юристом, член ради товариства «Просвіта», дійсний член Катеринославської вченої архівної комісії, член правління Катеринославського художньо-артистичного товариства.

8 серпня 1919 Валентин Сочинський надіслав поштою заяву директору Харківського Технологічного Інституту з проханням зарахувати його до числа студентів. Проживав він тоді по вул. Поля (Івана Акіфєєва), буд. 8, кв. 3. До революції це був прибутковий будинок, де квартири здавалися в найм. І через те, що оригінал атестату на той час він ще не отримав, то Відділ Народної Освіти при Катеринославському губернському виконкомі Ради робітничих і червоних депутатів видав йому посвідчення, що він дійсно прослухав повний курс належних предметів. Підписав атестат Голова Педагогічної Ради В. Лепікаш. Це був той самий художник Василь Автономович Лепікаш (1887-1920), який після закінчення школи в Одесі з золотою медаллю, був відряджений за кордон Академію Мистецтв в Петербурзі. Він побував в Туреччині, Швейцарії, Італії. Повернувшись в Україну працював в малярських школах в Харкові, а пізніше в Катеринославі. В Сімферополі його захопили більшовики і розстріляли.

Невідомо, чи навчався Валентин Петрович Сочинський в Харкові, але 13 січня 1925 він вступив на військову службу. Під час Німецько-Радянської Війни 1941-1945 служив у 230 особливій стрілецькій бригаді Середньоазіатського військового округу, 32 запасна стрілецька бригада. Демобілізувався у

грудні 1945. Медаль «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.» він отримав, коли працював викладачем артилерії в Подільському Вищому артилерійському училищі, що під час війни дислокувалося в Бухарі. Подальша його доля невідома. В 50-х роках якийсь Сочинський Валентин Петрович працював в Міністерстві вугільної промисловості СРСР, можливо це був він.

На зламі віків

З від'їздом Петра Сочинського Софіївська дільниця осамотіла... Скоро і доглядачка Юлія Чарикова ослабла і сама перебувала в безпорадному стані. Щоб підтримати її, управа за довготривалу службу видала жінці 500 карбованців. Герш Ізраїльсон

Валентин Петрович Сочинський

тепер самотужки клопотався про надання йому одноразової допомоги в 200 крб. У Софіївській лікарні зробили косметичний ремонт, але як зазначила комісія - з від'їздом Сочинського порядки лікарні змінилися на гірше. Замість чистоти і очевидної в кожному предметі турботи члени комісії з сумом спозирали на бруд і недбалість. Підлога була затоптана, на ліжку та вікнах валялися запарці картуз з шапчиною, а посеред коридору стовбичила цеберка з водою. Комісія не зустріла в лікарні ані лікаря, ані фельдшера, ані обслугу, а лише хворих, які не мали спокою через відсутність окремої амбулаторії. В акті члени комісії зробили висновок, що доглядачка лікарні Чарикова, яка 14 років була зразковою служницею земства, напевно чи спроможна надалі займати своє місце без явного збитку для неї самої і всього лікарняного господарства.

У 1897 році постало питання влаштування при Софіївській лікарні лазні, а також окремого відділення для заразних хворих. Про ремонт тепер доповідає член управи опікун Павло Вікторович Байдак, який вимушений займатися цим через відсутність постійного лікаря. Втім замість лазні постановили спорудити купелі з обігрівальні апаратами. Також настала потреба в нових залізних ліжках та більш зручних пружинних матрацах для привілейованих хворих. З радісних новин - нарешті побудували амбулаторію, чекальню та аптеку. Коридор тепер відокремлює заразне відділення від інших. Облаштували дві палати для хворих привілейованого стану. Байдаку затвердили кошторис і висловили подяку за його труди.

У 1899 комісія схвалила перебудову Байдака, але зауважила: фельдшер Ізраїльсон такий старий, що вже неспроможний займати штатного місця, і заради загальної користі його слід замінити. Запропонували полегшити Ізраїльсону отримання пенсії внесенням за нього до Пенсійної каси внеску в розмірі 603,08 крб.

На Софіївській дільниці зрештою з'явився земський лікар – Євген Іванович Прокопович, 1868 р.н., який прослухав курс з хірургії в Петербурзі в Клінічному інституті Великої Княгині Олени Павлівни. Про нього відомо лише те, що брат його Корнилій Іванович Прокопович був землевласником з 1874 року у Миколаївській волості при селах Корнило-Наталівка та Івано-Пелагеївка.

(Далі буде).

Ірина МИНТУС-МУДРАГЕЛЬ,
красзнавець.